

TOVARNIKI

15. MAJA 1940

VESTNIK

KRANJSKA INDUSTRIJSKA
DRUŽBA-JESENICE-FUŽINE

LETNIK 4 · ŠTEV. 11

ZA DOMOVINE SVETI ŽAR

Foto: Smolej

IZ SLAVNEGA CARSKEGA DUŠANOVEGA SKOPLJA

Na visokem marmornatem postavku se dviga bronasti spomenik borcem skopske dijaške čete, odkrit 1. 1935. Spomenik, katerega glavno skupino sestavljata ženski lik domovine in njen mladi branilec-dijak vojak in na katerega postavku sedi mati s šlemom umrlega sina, je delo akademskega kiparja Lojzeta Dolinarja

NAROD JUNAKOV - SVOBODNJAKOV

Šestnajst milijonov južnih Slovanov biva tu v svojem velikem in ponosnem domu — Jugoslaviji.

To ljudstvo je obrnjeno k soncu, k svetli bodočnosti in k velikemu življenju z vso svojo zgodovino ter z vsem svojim značajem duha in prirode.

»Lepa naša domovina,
oj junaška zemlja mila,
stare slave dedovina...«

Tako pravi besedilo velike narodove pesmi. Tu je najvernejše opisana naša gruda, tu je poudarjen značaj srca Jugoslovanov in zabeležen za vse poznejše rodove žar slave in junaštva na poti do svobode.

NAROD SVOBODNJAKOV

»...manj strašna je noč v črne zemlje krili,
kot so pod svobodnim solncem sužni dnovi...«

V tem štihi je označil naš velikan Prešeren prepričanje duše Jugoslovanov in to izpoved govori ves slovanski jug stoletja, zato pa je zrasel iz vseh sužnosti k svobodi in ustvaril veliki lastni dom — večno svobodno domovino Jugoslavijo. Mogoče so narodi, ki nikoli ne bodo razumeli te zavesti tako, kakor jo razume naš človek, ker so imeli čas in mir, da so se razvijali k rasti in napredku v okrilju samega miru in svobode, medtem, ko je Jugoslovan gradil svoj dom na svetih žrtvah in junaštvihi stoletnih borb za svobodo.

Naš narod je narod svobodnjakov po vsem čutu in srcu. To svoje svobodnjaštvo je izpričeval skozi vso zgodovino in si tako napisal izpričevalo za vse večne čase. Le v tej neizprosni zavesti svobodoljublja je mogel preiti vrsto podjarmljenj v teku stoletij od strani orjaških tujcev tako temeljito, da biva danes na tej svoji zemlji v armadi 16 milijonov, ne da bi se na njem poznali najmanjši sledovi suženjstva. Le s tako zavestjo svobodnjaštva je mogoče, da je zrasel naš veliki dom Jugoslavije ponosen in čist, kakor morda noben dom drugih narodov, ki so se lahko v miru razvijali.

Borba za svobodo Jugoslovanov pridenja s tistim dnem, ko je hotel kdo zagospodovati nad našim narodom in nad našo zemljo in neha takrat, kadar neha biti srce Jugoslavana. Ni naroda na zemlji, ki bi čut svobodoljublja dokazal, kakor ga je dokazal Jugoslovan. Narod se je zbral k uporom. Čim hujši je hotel biti tujec, tem hujši in številnejši so bili upori. Možje so zapuščali domove, da so šli v boj za svobodo — če ne zase pa za bodoče rodove, kloniti niso hoteli.

Na čelu svobodne domovine Jugoslavije koraka človek iz svobodnega ljudstva, iz svobodnega naroda, vodja junakov za svobodo. To je in tak je kralj Jugoslovanov. Vodja borcev za svobodo Karadorde — prvi junak med junaki, brat med brati, z ljudstvom v fronti za svobodo pokojna velika kralja Peter I. Osvoboditelj in Aleksander I. Uedinitelj. To je naš kra-

ljeviski dom in to je naš mladi kralj Peter II. Karadordević, kralj iz naroda, kralj svobodnjakov, izvoljen kot prvi junak na ustanku k svobodi na fronti.

NAROD ŽRTEV IN JUNAŠTVA

Narod svobodnjakov je imel in ima na svoji poti do svobode edinstveno in od vsega sveta priznano odliko, s kakršno se ne more ponašati noben drugi narod na zemlji — odlika žrtev in samozavesti. Tu moramo predvsem priznati junaškemu bratu na jugu, kajti to priznanje mu daje ves svet, četudi on tega priznanja ne želi, ker je tak njegov značaj dokler mu srce bije.

Toliko žrtev, kolikor jih je dal naš narod za svojo svobodo, in toliko vere v samega sebe, kot pri južnem Slovanu, ne najdemo v zapiskih svetovne zgodovine. Pri temu ljudstvu je žrtev sveta stvar! Tisoče primerov iz stoletnih borb za svobodo kaže, kako so se žrtvovali junaki. Knjiga naše zgodovine je knjiga junakov, knjiga žrtev, knjiga zaupanja v samega sebe, knjiga junaških činov.

Jugoslovanska mladina, ko bereš zgodovino svojega naroda, bereš najbolj časten življenjepis kakega naroda na vsej zemlji!

Na žrtvah in junaštvihi je zgrajen svoboden dom Jugoslovanov. Žrtve in junaštva so naša čast! Vera v samega sebe je naša odlika, vse skupaj pa je nepremagljiva veličina Jugoslovanov, za katero ve, jo spoštuje in jo upošteva svet.

Močni narodi so nas zaslužnjevali in napadali v teku stoletij, neizgledne so bile borbe proti njim in mnogi bi rekli, da je škoda žrtev. Toda borbe so bile in žrtve so bile, da se je čudil svet. Pozna no je, da naš junak ni nikoli vprašal po sovražniku, koliko jih je, kako so oboroženi, ali jih bo mogoče premagati, nego je vprašal samo: kje s o. Vse drugo je bilo jasno in odmočeno v srcu. Mala petmilijonska Srbija ni sprejela ultimatum 50 milijonske države, ker ji je krnil svobodo, ni štela sovražnika, nego je šla v borbo četudi zmučena od balkanske vojne. Brez papirjev mobilizacije so se zbrali na poziv časti in srca za svobodo domovine. Ko so se vračali v domovino zmagoviti, so šli mimo svojih domov brez oddiha in počitka, da je bil boj končno dobojevan. Tako more napraviti le ponosen, časten in samozavesten narod. Prenašali so žrtve in se žrtvovali, da je strmela vsa Evropa.

Narod, ki je sposoben takih žrtev, je narod, ki bo večno živel. To so spoznali tudi drugi. Spoznali so, da biva na tej zemlji ljudstvo, ki je prešlo vsa suženjstva brez vsakih posledic in je v svojem samozavestnem jedru pokopavalo vsako tujo invazijo. Ni ga mogoče pokoriti ne z orožjem ne s pridigo tujega duha, kajti častno, zdravo in samozavestno ljudstvo ne kloni, nego zmaguje.

Mnogo je primerov iz junaške zgodovine Jugoslovanov, ki kažejo, kako je

narod razumel in cenil žrtev. Ni se lovil, nego se je junaško boril in umrl za sveto stvar svobode. Umirali so v junaških činih, ker so bile pač take žrtve potrebne.

Vojske jugoslovanskih narodov pa so bile istočasno tudi fronta na mejah evropskih držav. Naši junaki so bili, ki so krvaveli tudi za brezskrbnost in mir ostale Evrope, ko so napadale vojske Azije. Naši junaki so bili tudi večkrat tisti, ki so reševali evropske prestolnice. Ne zahtevamo za to nobene zahvale, priborili smo svoje: svobodo.

Z VERO V SAMEGA SEBE

Samozavest teh junakov je v sedanjih časih kakor zdravje. Samozavest in vera v samega sebe je naš veličastni mir. Mir jeklenih mišic, mir junaških src. Zvedavo sem hotel nedavno vpraševati skromnega snažilca čevljev na beograjski ulici češ, včasih da, toda sedaj je tehnika, sedaj aeroplani uničijo vse ceste in železnice in skladišča v pozadini..., da bi slišal njegovo mnenje. »Pa šta... mi nismo imeli nobenih cest, nobenih železniških zvez in nobenih skladišč, mi smo navaženi brez tega zmagovati...« Četudi sem dobil dovolj, sem še iskal: tudi druge vojske zbirajo sedaj prostovoljce za tako zvane čete smrti, ki sprejemajo posebno nevarne akcije. »E, to ne ide, pri nas jih ni treba šele iskati, pri nas smo vsi taki, ako bi jih bilo treba šele iskati, onda gotovo...« Ponosnega četnika sem dalje vprašal, če je še obveznik in kam je dodeljen za primer mobilizacije, če ima kake papirje. »Šta se mene tiče papir i godine, jaz vem kje je moje mesto, če je domovina v nevarnosti, jaz sem tam, kjer je borba, tam je naše mesto, pa me kdo posebej kliče ali ne«. Tako je mogoče razumeti tudi edinstveni primer v naši državi, da se v gotovih krajih več ljudi javi, kot jih je poklicanih na orožne vaje.

Nobenih bolnih premislekov, nobenih nervoznosti ni najti med tem ljudstvom. Vera v samega sebe in junaško srce, to sta naš mir in naša zmaga.

NAŠA SLAVNA VOJSKA

Taka je potem vsa naša vojska. Med našim narodom je od nekdanje zavesti, da je vojak biti najbolj časten poklic. Ubijali so se sami, ko niso mogli postati pripadniki naše slavne vojske, ki uživa priznanje po vsem svetu. Še ni dolgo, ko je nek nemški častnik sestavil vrstni red vrednosti posameznih vojakov. Tu je napisano, da je en nemški vojak polno tehniško naoročen raven enemu srbskemu vojaku brez tehniške opreme. Sloves naše vojske z imeni Srbi, Črnogorci, Bosanci, Dalmatinci, Hrvatje, Slovenci je glasen in večn. Skromen je naš vojak v zahtevah zase, kakor ni skromen mogoče noben drugi narod, toda prvi je po junaštvu. Prvo in drugo je svetu temeljito poznano. Prva in najvažnejša oprema vojske za vse čase pa je in ostane samozavest in junaštvo.

MIR JEKLENIH MIŠIC

Zato pa biva po naši domovini najljepši mir tudi ob sedanjih pretresljajih, ki se dogajajo v svetu. Prednost Jugoslovancev je v tem, da nismo nikomur ničesar dolžni, da nismo nikogar oškodovali, nego, da smo pridni delavci na svojih poljih za dobro ljudi. Prednost naša je, da ne želimo nikomur nič hudega. Na svojem domu živimo in ga obdelujemo vestno in pošteno. To je naš mir časti in vesti.

Toda ta naš dom je zavarovan, temeljito zavarovan za vse primere na zemlji. Nimamo druge potrebe več, kajti dom je ustvarjen, kakor ta dom braniti. Bila je Jugoslavija trdo priporjena in vsa borba zanjo je bila borba pravice, zato je bila zmagovita. Naša vojska je nastopala vedno za sveto in pravično stvar in jo končno priborila. Danes imamo samo eno dolžnost, da to sveto in pravično stvar branimo.

Obramba domovine Jugoslovancev je oskrbljena, to naj nam svet verjame. To je naš mir, mir pravice, jeklenih mišic in junaških src.

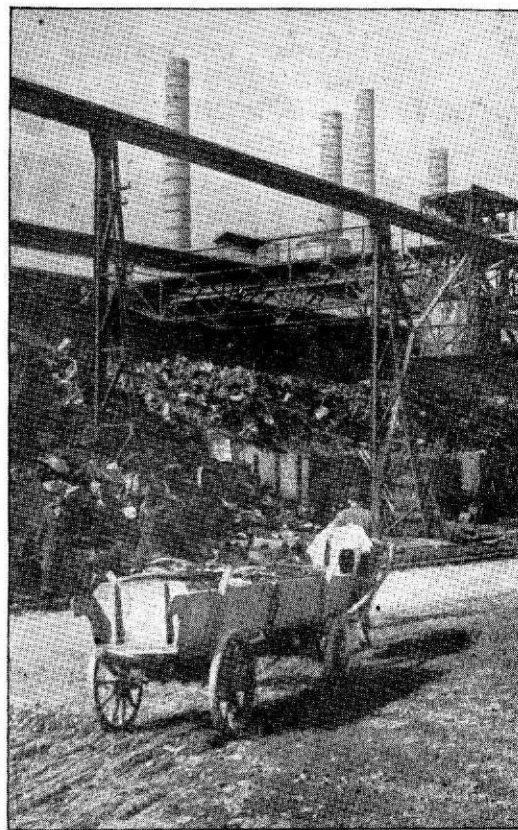
Proti tako veličastnemu liku domovine, ki ga nosi v srcu vsak Jugoslovane, je neškodljivo vsako morebitno praskanje kakršne koli vohunske službe ali pogostilniške malodušnosti med narodom. To tem bolj, ker je nam narodna zavest častna stvar, vohunstvo pa se mora posluževati le nečastnih tipov, ki jih med narodom svobodnjakov ne najde.

Borci za Jugoslavijo, ki ste izkrevavili, a svobodne domovine živi niste dočakali, počivajte mirno v svobodni zemlji, kajti levji del dela ste izvršili Vi, naša naloga je samo ohraniti tisto, kar so ustvarili naši hrabri in svobodoljubni predniki in kar ste nam zapovedali v narodni pesmi:

»... kraljevino našo hrani,
petvekovne borbe plod.«

A. Kuhar.

SKRB ZA SUROVINE

Zrno na zrno... Okoličan je pripeljal na malem vozičku robo, ki je brez vrednosti ležala naokrog, k zbiranju surovin, med katerimi je važno staro železo, pa doprinese svoj važni delež.

Skrb za surovine je v tej dobi na enem izmed prvih mest našega gospodarskega vodstva in podjetništva. Prospet industrijskih in obrtnih delavnosti ter po teh tudi vsa ostala gospodarstva, ki potrebujejo industrijske izdelke, je odvisen od povpraševanja za izdelki. Kadar je povpraševanje za izdelki gotove industrije veliko, takrat je pač doba konjunktura. Toda »konjunktura« sama je pri industrijski delavnosti zelo malo. Kakor je res, da je proizveden material treba prodati, da mu je treba najti kupca, tako in še bolj važno je, da je za proizvodbo izdelkov potrebna surovina. Če ni kupcev, ne pomaga še tako lepa proizvodnja industrije, če pa ni surovin za proizvodnjo, zopet ne pomaga še tako navdušen kupec. Potrebno je pač oboje.

Naši gospodarstveniki vodijo računa o tem. Zadnje mesece se zbira po državi tudi staro železo zelo skrbno, kar kaže tudi naša slika.

★ ★ ★

VABILO

Nastop pevskih zborov našega revirja. — Vabilo. Združeni pevski zbori iz Jesenic in okolice priredijo v nedeljo, dne 19. maja t. l., ob 20. uri zvečer v Sokolskem domu na Jesenicah svoj I. pevski koncert. Nastopijo: Pevsko društvo »Sava« iz Jesenic pod vodstvom br. Jerama Martina. Pevsko društvo »Soča« iz Jesenic pod vodstvom br. Rinalda Milana. Pevsko društvo »Sloga« iz Jesenic pod vodstvom br. Mencingarja Franca. Pevsko društvo »Enakost« iz Javornika pod vodstvom br. Mencingarja Franca. Pevsko društvo »Zora« iz Javornika pod vodstvom Gerdeja Štefana. Tri pesmi zapojejo imenovani zbori skupaj. Sodeluje preko 100 pevcev. Vsi prijatelji lepe narodne in umetne pesmi vljudno vabljeni.

Pripravljali odbor,

ODJEMALCEM V KAŠTI KID

Odjemalce v »Kašti« KID opozarjamo in prosimo, da se točno ravnavajo po naslednjih navodilih:

1. Vsak odjemalec mora pri prvem prihodnjem odjemu živil v Kašti predložiti legitimacijo Bratovske skladnice, najkasneje pa do 1. junija t. l., sicer mu bo ukinjeno izdajanje živil.

2. Odjemalnih knjižic za novovstopivše člane v plačilnih dneh ne bomo izdajali.

3. Radi možnosti točne in hitrejše postrežbe se morajo mesečna in štirinajstdnevna — razločno in čitljivo pisana naročila oddati vsaj 2 dni pred ali po plačilnem dnevu.

4. Steklenice, posodo, vreče in ostalo je treba oddati obenem z naročilom, ker se naknadno roba ne bo dostavljala.

5. Dostavljanje živil se bo vršilo samo pri skupnem mesečnem ali štirinajstdnevem naročilu. Male količine blaga se posamezno ne bodo dostavljale.

6. V primeru deževnega vremena se blago na našo odgovornost ne bo dostavljalo. Istotako prosimo, da stranke osebno odnesejo meso, jajca in ostala pokvarljiva živila.

7. Manufakturno in galanterijsko blago se v dnevih izplačila ne bo izdajalo.

8. Predvsem pa prosimo odjemalce, da ne hodijo v kašto po vsako malenkost posebej. Pri oddaji naročila naj se potrebna naročila za dobo do dostavitve blaga na dom, ponesejo s seboj. Pripravljenosti živila se vsled preobremenjenosti voznika ne morejo vedno točno dostaviti na dom. Od pripravljene naročila malenkosti ne bomo več izdajali, treba je počakati na skupno dostavo.

Jesenice, 15. maja 1940.

RAVNATELJSTVO KID

PRENOVITEV KAZINE

Kakor mnogo tovarniških objektov je dobila sedaj tudi tovarniška kazina lepše lice na zunaj ter lepo in udobno ureditev na znotraj.

Dolgo je bila ta naša menza in to naše gostišče potrebno popravila, kajti služila je svojemu namenu 34 let in odslužila. Naposled je bila že vse kaj drugega kot pa prijetno bivališče abonentom in gostom, ki so se večali v številu z rastjo podjetja. Prišla je potrebna temeljita prenovitev.

Novo lice kazine je jasno in svetlo že od zunaj, na znotraj pa je opremljeno z opravo, ki dela čast gostinski obrti in nudi možnost dobre in prijetne postrežbe res številnim gostom - sodelavcem industrije. Kazina je povečana v prostorih potrebam primerno in opremljena z modernimi in higienski napravami kuhinje. Prostori pa so opremljeni prijetno toplo in okusno. Posebnost zase je velika soba za abonente - nameščenice v prvem nadstropju, vsa v opremi kmetske sobe.

Kazina bo izročena svojemu namenu ta mesec in oskrbljena je predvsem tudi za dobro, zdravo in poceni hrano. Naj služi koristno in naj bo prijeten kot v urah prostega časa!

PRILIKE, POTREBE IN DOLŽNOSTI INDUSTRIJE

Govor predsednika Zveze industrijcev g. A. PRAPROTNIKA na zboru v Ljubljani

V OZRAČJU NEMIRNIH SVETOVNIH DOGODKOV

Ob izredno težkem in zamotanem zunanjepolitičnem položaju smo se sestali na letošnjo letno skupščino. Že v začetku lanskega leta so se drug za drugim vrstili važni svetovni dogodki, ki so vplivali tudi na naše gospodarske odnose do prizadetih držav. Priključitvi sudetskikh dežel nemškemu državnemu ozemlju je sledila odcepitev Slovaške od ozemlja češkoslovaške republike ter proglasitev nemškega protektorata nad Češko-Moravsko. Z vsemi deželami, ki so bile prizadete po teh spremembah, smo bili že od nekdaj v tesnih trgovskih stikih, tako kot dobavitelji kakor tudi kot kupci njihovega blaga. Pričakovanje, da se bo po teh dalekosežnih dogodkih zunanje-politični položaj v Evropi uravnovesil ter da bo zavladalo mirnejše ozračje, ki je potrebno za uspešen razvoj vse gospodarske delavnosti, se žal ni uresničilo. Navidezno pomirjenje, ki je nastopilo po ureditvi onih vprašanj, glede katerih se je takrat smatralo, da so najnevarnejša za evropski mir, se je izkazalo le kot tišina pred vojnim viharjem, ki je izbruhnil v začetku septembra lanskega leta med Nemčijo, Poljsko, Francijo in Anglijo in kmalu nato še med Sovjetsko republiko in Finsko.

POJAV KONJUNKTURE SO ZADRŽALE RESNE OVIRE

Vsi navedeni dogodki so prav občutno vplivali na gospodarstvo nevtralnih držav. Tudi naše gospodarstvo je bilo prizadeto po depresiji, ki je vladala v prvem četrtletju preteklega leta pod vplivom izredne politične napetosti, ko je vsa Evropa v strahu pred novimi zapletljajmi čakala na nadaljnji razvoj dogodkov. V drugem četrtletju in vse do izbruha vojne meseca septembra se je gospodarski položaj sicer postopoma izboljševal ter je bilo v teh mesecih stanje zaposlenosti v stalnem porastu. Toda tudi v tem času naše gospodarstvo ni prišlo do pravega miru. Mrzlično oboroževanje vseh evropskih držav je sicer deloma ugodno vplivalo na zaposlenost poedinah naših industrijskih strok, toda že takrat smo se borili s pomanjkanjem surovin in z raznimi drugimi težavami, zbog česar nismo mogli zadostno izkoristiti možnosti, ki jih je nudila takratna konjunktura.

VPRAŠANJE OSKRBE S SUROVINAMI PRETI OBSTOJU INDUSTRIJSKE DELAVNOSTI

Vse te težave so se še v veliki meri stopnjevale po izbruhu vojne meseca septembra, ko je postalo zlasti pereče vprašanje surovin ter je bil od zadovoljive ureditve tega vprašanja odvisen nadaljnji razvoj naše industrijske delavnosti. Okoliščine, pod katerimi posluje industrija, so se temeljito spremenile in industrija je morala svoje poslovanje pri-

lagoditi spremenjenim razmeram. Kako so vplivali svetovni dogodki na poslovanje industrije, se vidi že v tem, da je bila prej naša glavna skrb, kako plasirati naše izdelke doma in na tujih tržiščih, zlasti v deviznih državah, dočim nam danes, ko so razne države omejile ali popolnoma prepovedale izvoz važnih surovin, prizadeva glavno skrb nabava zadostnih količin surovin. Mi smo pravočasno dvignili svoj glas ter opozorili pristojna mesta na pereče vprašanje surovin. Žal so prišli vsi tozadevni ukrepi prepozno. Če bi nas pristojni činitelji v centralnih uradih in zlasti v Narodni banki poslušali ter v smislu naših predlogov in sličnih predlogov drugih gospodarskih korporacij pravočasno pritegnili gospodarske strokovnjake k obravnavanju teh vprašanj, bi se naša industrija pravočasno in ceneje preskrbela s surovinami, da bi izdali za surovine mnogo manj deviz ter bi si poleg kritja tekočih potreb lahko pripravili tudi primerne zaloge.

HVALEŽNI USPEŠNI IN MIROLJUBNI POLITIKI KRALJEVSKE VLADE

Pa tudi sicer se opaža vpliv svetovnih dogodkov na naše narodno gospodarstvo. S hvaležnostjo in zadoščenjem ugotavljamo uspešnost miroljubne politike kraljevske vlade, od katere trdno pričakujemo, da bo tudi v bodoče obvarovala našo državo pred vojno. Toda tudi nevtralnost je draga, četudi mnogo cenejša od vojne. Naši državni izdatki, zlasti izdatki za državno obrambo, so zaradi sedanjih izrednih prilik narastli. Sredstva, ki so potrebna za kritje teh izdatkov, moremo dobiti ali s posojili, ki obremenjujejo tudi kasnejše generacije, ali pa z občutnim zvišanjem davkov. Vsekakor bi bilo nevarno v te svrhe v preveliki meri poslužiti se kredita pri Narodni banki, ker bi nas to moglo privedi do inflacije z vsemi njenimi nevšečnimi posledicami. Iz tega vidika je treba presojati davčno reformo, ki je prinesla industriji velika nova bremena. Mi se dobro zavedamo svojih dolžnosti do države in zlasti do potreb državne obrambe. Ne moremo si pa kaj, da ne bi opozorili na težke posledice, ki bi nastopile za razvoj našega gospodarstva, ako bi se s previsokimi in nezmogljivimi davčnimi bremenami popolnoma zavrla tvorba domačega kapitala. Predvsem pa moramo poudariti zahtevo, da se uvede v obdavčenje absolutna pravičnost ter da se davki ne le po zakonu predpisujejo, temveč tudi povsod enakomerno izterjujejo.

POZDRAVLJAMO NOTRANJI SPORAZUM, TODA VARUJMO ENOTEN GOSPODARSKI PROSTOR

V notranji politiki beležimo kot najvažnejši dogodek sporazum s Hrvati z dne 26. avgusta prošlega leta. Pozdravljamo uspešni zaključek dolgotrajnih prizadevanj za doseg tega sporazuma, ki je prinesel pomirjenje med prebivalstvom

obsežnih delov naše države. Paziti pa je treba, da se pri izvršitvi sporazuma ne bi storila v gospodarskem pogledu kaka usodepolna napaka. Prosti trgovski promet v državi se ne sme ovirati s trošarinami in drugimi samoupravnimi davščinami, ki imajo značaj notranjih carin. Vse državno ozemlje mora ostati skupen in enoten gospodarski prostor.

NUJNOST INDUSTRIJSKEGA NAČRTA ZA VSO DRŽAVO

Škodljivo bi bilo, ako bi se z notranjimi trgovinsko-političnimi ukrepi pospeševalo ustanavljanje takih industrij, ki nam niso potrebne in bi se s tem ubijala delazmožnost že obstoječe industrije. Zato moramo vedno znova zahtevati določitev industrijskega načrta za vso državo.

AGRARNO PASIVNA SLOVENIJA JE NAJBOLJ NAVEZANA NA ZAPOSLOITEV V INDUSTRIJI

Žal se na našem območju v zadnjem času industrija ni razvijala v isti meri kot v drugih delih države, če tudi je baš nam v Sloveniji industrija najbolj potrebna, ker smo agrarno pasivni ter je naše prebivalstvo navezano na zaposlitev v industriji. To velja zlasti sedaj, ko je tujska industrija, ki je tudi važen del našega gospodarstva, vsled vojne skoraj popolnoma prenehala.

CESTE IN ZVEZE ZA PROCVIT TUJSKEGA PROMETA

Navzlic sedanji stagnaciji v tujem prometu pa moramo nadaljevati svoja prizadevanja v tem pravcu, da se ustvarijo pogoji za čim večji razmah tujske industrije pri nas. Tako iz gospodarskih kakor iz tujsko-prometnih razlogov je zlasti važna izgraditev moderne ceste Maribor-Ljubljana-Sušak, izpopolnitev cestne zveze našega gorenjskega kota skozi Ljubljano z Zagrebom, kakor tudi direktne železniške zveze Slovenije z morjem.

SOLIDARNOST ZA SKUPNE KORISTI DOMOVINI

Zaključujem svoja izvajanja s pozivom, da vsa industrijska podjetja našega območja čim tvorneje sodelujejo pri našem delu, ker je zlasti ob sedanjih težavnih razmerah potrebno, da ohranimo popolno solidarnost v naših vrstah. S tem bomo najbolj koristili ne samo sebi, temveč tudi skupnim interesom naše mile domovine!

Če bi zmanjkalo pri nas riža, čaja, kave, limon, banan, če bi bolj trda šla za koks itd. bi razumeli, kajti vse to uvažamo.

Da pa zmanjkuje mesa, ki ga je bilo vseh 20 let dovolj — težje razumemo.

Vseeno pa: četudi vse dni brez mesa je še vedno boljše kot vojna.

KNJIŽNICA V DELOVNI VZAJEMNOSTI

Poleg strokovne knjižnice bo pri naši industrijski skupnosti ustanovljena tudi javna leposlovna knjižnica

Leta 1918. je dejal A. P. M. Flemming na kongresu inženirjev in tehnikov v Manchestru svojim kolegom: »Gospodje, postavili smo industrijo resnično v nove prilike proizvodnje, toda pozabili smo posebno na en faktor v industriji, to je človek in ta problem bo zahteval vedno glasnejše svoje rešitve.«

Tako je dejal član velikega naroda, naroda, ki je bil srečen, da je zgradil veliko industrijo davno pred drugimi narodi v Evropi, in ki mu je prinesla blagostanje. Ko so obratovala postrojenja v brezhibnem taktu najmodernejše tehnike, ko je teklo gospodarstvo po načelih racionalnosti, človek ni nehal delovati. Končno so vse te naprave poklicane, da služijo človeku — komu neki drugemu. Za človeka so ustvarjene, za njega stavljene v obrat, da bi mu ustvarile blagostanje na zemlji.

Istočasno z napredkom dela in industrije so delovale zveze stanov in ljudstev za socialni napredek človeka. Ustanovljale so se socialne ustanove in izdajali zakoni, katerih namen je bil ustvariti človeku zavarovanje na boljšem kosu kruha. Nastajala so zavarovanja vseh vrst za bolezen, za pokojnino, za brezposelnost, za onemoglost, za starost, za nezgode. Predpisovali so se zakoni, ki so določevali delovni čas in gledali na higieno v delovnih prostorih, ki so uravnavali razmerja službe in ščitili človeka itd. Vse to je delo za dobro človeka od strani človeške družbe same.

Pa tudi industrija je storila korak naprej! Inženirji in tehniki pri njej naj si ne očitajo preveč, da bi bili pozabili na človeka. Pomislimo samo na težavne načine dela v prejšnjih dobah. Napredek tehnike je in ustvaritve po industrijskih delavnicah za pospešanje in izboljšanje dela so prav tako namenjene človeku in so mu olajšale delo. Če bi teh ne bilo, bi ne pomagalo nobeno in še tako ljubeče srce, da bi izboljševalo delovne in življenjske prilike.

Pa tudi industrije same — smo rekli — so storile korak dalje. Ob tvornicah so pričeli rasti lepši delavski domovi, obdani z gredami rož, na delovnih mestih je bil upostavljen red, ki je pogoj varnemu in zdravemu delu, delavnice so postale svetlejše, postopoma so bile urejene higienske ureditve, človeku se je pričela nuditi prilika izobrazbe v strokovnih šolah, celo študijska potovanja in celo skupni nastopi in izleti delovnih skupnosti so v namenu lepšanja delovnih in življenjskih dni človeka.

Tista industrija, ki je dobo tehniškega napredka dosegla že prej, je srečna,

da je lahko stopila k skrbstvu za človeka že prej. Toda naj tisti narodi ne pozabijo, da smo prav mi na tej zemlji zadrževali sto in stoletja upostošenja, ki so prihajala iz Azije, da smo bili njih žrtev, ko so se mnogi narodi lahko v miru razvijali.

Toda postopoma in z največjo voljo se razvijamo tudi mi. Vsak napredek industrije naj bo napredek v našem življenju gospodarsko, socialno in kulturno!

Najbrže ni mnogo primerov pri nas, da bi industrija odprla lastno leposlovno knjižnico za svoje sodelavce, kakor bomo storili pri naši industriji na odlok našega predsednika g. Avg. Westena in podpredsednika g. Avg. Praprotnika že tekom tega meseca. K naši obstoječi strokovni knjižnici se bo zvrstila vrsta slovenskih in srbohrvaških leposlovnih

knjig za naš delavski revir. Naš človek je ljubitelj lepe knjige, razna društva so že davno sama ustanovila in vodila lastne knjižnice. Naš slovenski človek čita rad in čita do zadnje planinske kočice tako kot mogoče pri malokaterem narodu. To je znak njegove kulture.

Ustanovitev knjižnice KID za sodelavce je korak dalje v smislu skrbi za človeka, ki jo je industrija dolžna gojiti do vseh možnosti mer. Korak naprej k cilju, da bo naš človek po svojem šihitu stopil v svoj prijetni dom, da bo vzel v roke lepo knjigo za razvedrilo in izobrazbo.

Mnogokje bo lepa knjiga odvrnila od gostilne in povabila človeka na lepšo pot. O poslovanju knjižnice, ki je predvsem namenjena našemu mlademu rodu, bomo poročali ob otvoritvi.

* * *

BOŽIDAR JAKAC: JESENIŠKI KOVINAR

Cvetko Golar:

DELAVEC

Težka je moja pest,
črna je moja dlan,
v brazde razjedena,
moj je obraz ožgan.

Temen je moj pogled,
kakor bi z ogljem zrl,
raskav in trd moj glas,
kakor bi jeklo trl.

Kadar od dela grem,
sinko se moj smeji
rožnih mi lic v pozdrav:
»Zlati moj očka ti!«

R. Semlak, obratovodja valjaren Javornik II:

TANKA PLOČEVINA

Umetnost valjarske obrti, zgodovina, izdelava in uporaba tanke pločevine

(Konec prihodnjič.)

Zmanjšanje debeline od vtika do vtika sme biti pri vročih lito-železnih valjih med 18 in 24 %, pri z vodo hlajenih jeklenih valjih (za predvaljanje) pa med 18 do 30 %, pri čemer je treba seveda vzeti v obzir tudi temperaturo platine oziroma paketa in debelino ter velikost valjane pločevine. Poleg prevelikega pritiska morejo povzročiti lom valjev tudi spremembe v temperaturi valjev, do česar pride najhitreje takrat, kadar ena izmena zaostane v storitvi za drugo izmeno. Najboljši porok, da valji dolgo vzdržijo, je čim enakomernjša temperatura valjev in, kot že prej omenjeno, enakomerna porazdelitev pritiska med posameznimi vtiki. Na pravilno in izdatno mazanje čepov pri valjih je treba ravno tako polagati veliko pažnjo.

LEPLJENJE PLOČEVINE.

Pri valjanju tanke pločevine povzroča velike težave nagnjenost pločevine k lepljenju. Ta lepljivost je tem večja, čim tanjša je pločevina. Svoj čas so se borili proti temu pojavu z uporabo najrazličnejših sredstev, vendar z dvomljivim uspehom. Dandanes uporabljamo le pri debelejši kvalitetni pločevini ločilna sredstva. Pri tem pomočimo štruce, ki smo jih predhodno lužili, pred ponovnim pre-

gretjem v »kašo« ogljenega prahu ali grafitu. Dobro posušene štruce potem po načinu b) ali c) izvaljamo. Pri valjanju tanjšje pločevine pa ločilna sredstva niso priporočljiva. Lepljenje preprečimo na ta način, da pakete enakomerno pregrejemo na temperaturo nižjo od 800° C.

Važna za tanko pločevino je tudi sestava materiala, ker je od nje odvisno večje ali manjše nagnjenje pločevine k lepljivosti. Lepljivost mnogokrat zmanjšamo z majhnim dodatkom silicija, kakor tudi s primerno redukcijo jekla v martinarni. Ta sredstva so uporabljiva le omejeno in moramo posebno pri valjanju pločevine iz mehkega materiala za globoki vlek vzeti v obzir in po možnosti preprečiti tiste tehnične vplive, ki povečajo lepljivost pločevine.

Predvsem moramo pri valjanju izbegavati neenakomeren specifičen pritisk, ki povzroča neenakomerno razvlečenje materiala, kar dovede do škodljivih napetosti v pločevini, vsled česar se poleg drugih napak poveča tudi lepljivost. Važna je torej enakomerna porazdelitev pritiska pri posameznih vtikih, kakor tudi pravilna naobodna hitrost valjev, ki mora biti prilagojena razteznosti pločevine. Pritisk pri valjanju reguliramo na roko s tlačnimi vreteni.

KAKO POVEČAMO UČINEK IN TRAJANJE VLAČILNIH VOTLIC?

(Konec prihodnjič.)

V pravilno oblikovani svedrini votlic se vrši preoblikovanje žičnega materiala popolnoma enakomerno brez nabrekli- ne žične sestave ter je s tem podana enakomerna kvaliteta žice.

S tem se obvaruje svedrina. Prepreči se sigurno prekomerno segretje votlic in s tem tudi poznejše razpoke.

Važnost pravilnih oblik, čistote in mazanja.

Z združitvijo vseh ugodnih faktorjev se doseže popolno izkoriščenje vlačilnih votlic, zagotovi se nemoteno delo vlačilnega obratovanja in se doseže enakomerna kvaliteta žičnega materiala.

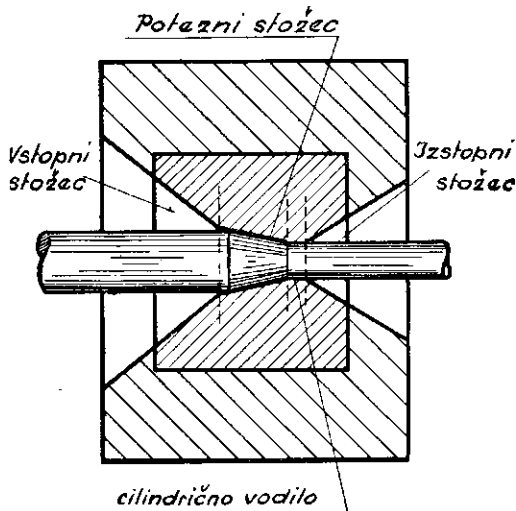
Da lahko zavarujemo vse te prednosti v vlačilnem obratu, moramo od brusilca votlic zahtevati, da polaga pri svojem delu največ pažnje, da spozna in odstrani vsako morebitno napako materiala in da da svedrini votlic pravilno in odgovarjajočo obliko konusa.

Za preizkušnjo votlic glede napak materiala mora imeti brusilec povečalno steklo z odgovarjajočo povečavo ter vir svetlobe, ki ne blišči. Le tako lahko opazi pri velikosti vseh svedrin najmanjše raz-

poke, žile, rise in luknjice, kajti take napake so vedno vzrok predčasnega uničenja votlic.

Pri oblikovanju svedrin mora brusilec paziti, da se pri pravilno oblikovani svedrini razlikujejo štirje deli:

1. vstopni ali mazilni stožec,
2. vlačilni stožec,
3. cilindrično vodilo,
4. izstopni stožec.

Vsak del te svedrine ima posebno funkcijo.

Vlačilni stožec in cilindrično vodilo sta pri vlečenju direktno obremenjena, medtem, ko se žica vstopnega in izstopnega stožca sploh ne dotika.

Potrebno bi bilo torej izbrati jedro votlice samo v tisti razmeroma mali višini, ki odgovarja ploščini vlačilnega stožca in valjčastega vodila.

Vendar pa mehanična trdnost votličnega jedra pri tako mali višini ne bi bila dovolj velika, da bi vzdržala pri vlečenju nastopajoči pritisk in bi votlica počila že pri najmanjšem pritisku.

Zato se zahteva, da je jedro votlice tako veliko in kompaktno, da prenese vlačilni pritisk tudi tedaj, kadar se svedrina poveča.

Iz tega dejstva sledi potreba, da ležijo oni deli svedrine, ki je pri vlečenju direktno obremenjena, v sredini jedra, da se nastopajoča toplota enakomerno odvaja in da se votlica ne zdrobi.

Vstopni stožec svedrine ima to nalogo, da omogoči mazilnemu materialu neoviran dostop.

★ ★ ★

Pozdrav pri Tiraspolu. V gospodarskem življenju Jugoslavije je v ospredju dogodek zasnove gospodarskega sporazuma med našo državo in Rusijo. Kot gospodarski list smo dolžni zabeležiti ta dogodek tudi mi. Preden bo naš list izšel, bodo uspehi naše delegacije gotovo že bliže poznani iz dnevnega časopisa. Povod, da je odšla naša gospodarska delegacija, s katero je tudi poznani slovenski gospodarstvenik g. I. A v s e n c k, ki je preživel že prej več let na Ruskem, v Moskvo, je gotovo močan. Poznano je, kako težko se oskrbujejo s surovinami dancs tudi nevtralne države. Bodočnost našega gospodarskega življenja zahteva, da si oskrbimo vse potrebno za vse primere, kajti kakor ni važno, če za nekaj časa utihne politično delovanje, pa je važno in nujno, da ostane gospodarsko življenje in delo nemoteno. Zato so se naši vladni in gospodarski krogi odločili za gospodarsko pogajanja z Zvezo Socialističnih Sovjetskih Republik ali po domače z Rusijo, ki ima ogromno zemlje na tem lepem, božjem, a nemirnem svetu, in kjer govorijo — tako rekoč slovensko. Teren za pogajanja je v Moskvi pripravljal že nekaj časa Slovenec dr. G. — Dne 23. aprila popoldne je prispela jugoslovanska gospodarska delegacija na mejo Zveze Socialističnih Sovjetskih Republik pri Tiraspolu, kjer jo je pozdravil zastopnik ruske družbe Inturist. Na poti v osrčje Rusije so delegacijo pozdravljali že razni predsedniki socialističnih republik, skozi katerih središča je delegacija potovala. Na kolodvoru v Moskvi pa je jugoslovanske gospodarstvenike pozdravil pomočnik ljudskega komisarja za zunanjo trgovino Ku h a r o v. Pogajanja so tekla najbolj pristrčno. Vodja naše gospodarske delegacije gosp. dr. Milorad Đorđević in ljudski komisar Miko j a n sta izmenjala tople nagovore. Razumeli so se vsi brez tolmačev. Časopisi so prinesli vest, da bodo med Jugoslavijo in Rusijo upostavljeni tudi diplomatski odnosi. Kako je sprejel svet odhod Jugoslovancev v Moskvo, so pisali dnevni časopisi. Naše ljudstvo pa je odločitev vlade in gospodarstvenikov sprejelo naravnost vidno zadovoljno. S solzami v očeh so vpraševali stari junaki Srbije, kje in kdaj se odpelje delegacija za Rusijo. Vzbudilo se je čustvo slovenske skupnosti v resnih časih. Dejstvo je namreč, da je bila Rusija tista, ki je čuvala skozi stoletja južne Slovane in jim pomagala priboriti svobodo. Vse misli na režime se splahnele, kajti če govorimo o Rusiji, o ruskem ljudstvu in o slovanski vzajemnosti, nas režimi ne zanimajo. Režimi so sedaj taki, potem taki in zopet taki — to je poglavje zase in nas ne zanima. Želimo gospodarski delegaciji polnega uspeha, uspeha, kakršnega si je želela v največji meri za dobro Jugoslovancev.

PESEM V REVIRJU

Nekaj misli o petju in njega gojitvi med sodelavci pri podjetju KID

Četrto leto že izhaja »Tov. vestnik« in v vsem tem času nismo še čitali besede o petju in njega gojitvi med našimi sodelavci. O vsem mogočim pišemo v tem listu, tako o športu, zgodovini, predlogih o izboljšanju dela, gospodinjstvu, kozmetiki, itd., itd. Poudarjajo se mnoge reči, n. pr. šport, in se hvali kanone na dilcah ter njih rekorde, katerih imena so znana daleč preko meja naše velike domovine. Poudarjam, da tudi pevci zaslužijo to, kar se govori in piše o športnikih, in katerih je med nami sodelavci tudi zelo mnogo ter tudi sistematsko in intenzivno gojijo petje, to pa vse v prostem času po težkem delu v tovarni, zavedajoč se, da vršijo zelo važno vlogo v splošni narodni izobrazbi ter kulturi. To so tihi junaki, ker nikdo ne pozna, kdor ni pevec z dušo, s kakšnimi težkočami se pevski društva prebijajo skozi življenje.

Koliko truda in žrtev je treba doprinesiti, da pevovodja usposobi en zbor, da je zmožen se predstaviti v obliki javnega nastopa ali koncerta pred širšo javnostjo. Ker pa ljudstvo v našem okolišu nima pravega smisla za posejanje koncertov in izdatnejše podpiranje pevskih društev, je pa plod večmesečnega študija za koncert napol zasedena ali pa prazna dvorana.

Logično, da se lotiva pevcev malo-dušje in izgubljajo sploh veselje za nadaljnje učenje, ko vidijo kako malo zna javnost ceniti prizadevanje pevovodij in pevcev, kateri hočejo res nekaj pokazati in doprinesiti svoj delež v kulturnem pogledu. Ako bo šlo tako naprej, se je bati, da sploh utihne lepo ubrana narodna in umetna pesem in bomo slišali le še gostilniško vpitje in kričanje. Čuditi se temu ni treba in tudi funkcionarji posameznih društev ne morejo delati čudežev in držati pevcev skupaj, ko vidimo, da so pevci le sami delavci, kajti inteligenčnih slojev, s častnimi izjemami, v pevskih društvih ni, in kateri so v prvi vrsti poklicani, da vodijo kulturna društva, dajejo iniciative, predloge itd., in danes tako izgleda, da imajo monopol za zborovsko petje le samo delavci.

Posledica tega je, da društva tako životarijo, ker ni inteligentov v njih in temu primerno je tudi finančno stanje posameznih društev, ko ni mogoče nabaviti si boljšega arhiva, dalje bolje podpreti pevovodjo in ga poslati v nadaljnji študij. Ugotavljam, da so pevovodje vseh okoliških in jeseniških pevskih društev domalega sami samouki. Žalostno je, da se med stanovi delajo take razlike, da kjer so delavci tam inteligentov ni.

S kakimi finančnimi težkočami se morajo boriti pevski društva, je razvidno iz sledečih navedb: malenkostna članarina rednih in podpornih članov ter dohodek oziroma prebitek od kakšnega javnega nastopa, to bi bil dohodek. Izdatki so pa: pevski lokal, luč, kurivo, note, inventar, članarina raznim centralam, naročnina raznih brošur, okrožnic ter event. honorar pevovodju. Ker pa mecenov danes ni več za izdatnejše podpiranje kult. društev, smo navezani le sami nase, zavedajoč se, da vršimo važno poslanstvo med narodom, kajti pesem izoblikuje naš materin jezik, dviga srčno kulturo in goji ljubezen do naše rodne grude. Vsak narod se ceni le po izobrazbi in njega srčni kulturi. Ne poznam pravega pevca, kateri bi bil zloben in hudoben.

Pravilen je nemški izrek in to drži: »Wo Gesang und Lieder, dort lasse Dich nieder, den böse Menschen haben keine Lieder.«

Zato pa priporočam, da vsakdo, ki čuti res pravo veselje do petja, ne glede na stan, razliko in politično pripadnost, ker v pevskih društvih ni mesta za politiziranje, ako se hoče, da napreduje v vseh ozirih, da pristopi k enemu izmed pevskih društev, katerih je na Jesenicah in v okolišu okrog deset po številu.

Dalje priporočam širši javnosti, da bolj poseca pevске prireditve, da se vsaj malo oddolži plemenitemu stremljenju pevcev k splošni kulturi.

Pripominjam, da so tukaj na Jesenicah pevška društva, katera že obstajajo po 10, 15 in tudi že preko 30 let.

Ku. R., »Savan«.

izven tega časa pa v primerih nujne potrebe v svoji ordinaciji na Jesenicah.

Gosp. dr. Keržan Bartol bo ordiniral tudi nadalje vsak dan — izvzemši sobote, nedelje in praznike — od 14. ure dalje za družinske člane svojega okoliša v bolnici, izven tega časa pa v primerih nujne potrebe v svoji ordinaciji na Jesenicah.

Predsednik:

Dr. M. Obersnel, s. r.

ZA NAŠE GOSPODINJE

Lešnikova torta

Dobro umešajte 12 dkg masla, 12 dkg sladkorja, eno jajce, 20 dkg moke, 4 žlice mleka, malo citronovih olupkov in 1 pecilni prašek. To vlijte v tortni obodec ter lepo specite. Pečeno torto prerečemo in namažemo s sledečim nadevom: 12 dkg masla, 10 dkg sladkorne sipe, 2 rumenjaka, 1 žlica kave, 2 ploščici nastrgane čokolade, 5 dkg zripanih in malo prežganih lešnikov — vse to dobro zmešamo, dodamo še sneg 2 beljakov ter namažemo torto in pokrijemo z drugo polovico.

Mlinci

Iz 1/2 kg moke, 1 jajca, skodelice mlačne slane vode zamesimo mehko testo, ga zgnetemo v hlebec in pokrijemo. Testo narežemo nato na majhne hlebčke, ki jih drugega za drugim razvaljamo, z rokami razvlecemo in denemo takoj v pečico. Paziti ni treba na obliko, važno je le, da jih lepo rumenkasto spečemo. Ko so mlinci pečeni, jih denemo v sito in postavimo nad ognjišče, da se osuše. Najboljše je, če naredimo mlince en dan popreje, predno jih rabimo. Drugi dan mlince raztrgamo ali pa zdrobimo, poparimo z ne prehladnim krompom, počakamo, da se zmehčajo in nazadnje ocedimo. Preden jih serviramo, jih povaljamo v masti, kjer smo pekli purana ali gos.

MALO KOZMETIKE

Kako je treba podati roko

Dostikrat sodimo človeka po tem, kako nam je podal roko. V tej kretnji leži značaj človeka, njegova moč in njegova slabost.

Dosti žena se ne zaveda, kako je treba dajati roko. Nekatere ponudijo roko obotavljaje, kot bi premišljale, ali bi — ali ne bi. S tem poizkušajo podčrtati svojo ženskost — kar pa napravi slab vtis.

Samozvestne žene dvignejo roko, ko jo ponudijo v pozdrav, tudi če so bolj majhne postave. Človeka, ki ga pozdravljajo, prisilijo, da mora tudi on više dvigniti roko. Te ženske pa napravijo še bolj obupno kretnjo — v hrbtu se togo vzravnaajo in vržejo glavo vznak. Tako vedenje ženske je neznošno zoprno.

Kako neprijetno se počutiš, če ti kakšna domišljava damica ponudi samo konce prstov. Ravno tako neokusno je, če ženska seže v roko, ne da bi prijala tvojo roko in jo stisnila. Kar zazebe vas ob takem hladnem pozdravu.

Kadar ponudiš roko v pozdrav, bodi naravna! Krepak stisk roke priča o poštenosti in odkritosrčnosti. In kako prijazen, prijeten in topel je takle stisk roke. Ni treba poudarjati, da nagni ob pozdravu glavo. Nič ne boste izgubili, četudi se malo v hrbtu priklonite.

Mlajša ženska nikdar ne sme prva ponuditi roke starejši. Počakati mora, da ji ponudi roko starejša. Žene in dekleta ponudijo moškemu prve roko.

V zaprtih prostorih, v sobah, v gledališču in drugod, slečemo rokavice, preden sežemo komu v roke. Na cesti pa rokavice lahko obdržimo.

Ko podajate roko — pozdravljajte naravno in prisrčno!

Bat'a oskrbuje s čevlji francosko vojsko. Bat'ove tvornice v Maroku so dobile naročila francoske vojske v velikih količinah. Bat'ova podjetnost napreduje po vseh kontinentih te nemirne zemlje.

Ni zastoj Anglež narisan s pipo; samo v letu 1939. so Angleži pokadili nad 100 milijonov kilogramov tobaka.

OVVESTILA

VPRAŠALNA POLA (Priloga.)

Socialno-ekonomski institut v Ljubljani in Geografski institut univerze kralja Aleksandra v Ljubljani, ki se bavita s socialno gospodarskim študijem, s tozadavno potrebno statistiko, vabita vse delavstvo naše industrije, da izpolni priložene vprašalne pole.

Posebej prosita delavske zaupnike, da bi podprli to zbiranje podatkov.

Gre za nadaljnjo študijsko delo institutov za mesta in kraje, z ozirom na prognoze nastanitve in prehrane ljudstva ter vsega socialnega skrbstva v posameznih predelih države.

Priporočamo našim sodelavcem, da podprejo koristno vzpodbudo in delo ter da izpolnijo priložene vprašalne pole in jih izpolnjene izročijo posameznim obratovodstvom.

Vprašalne pole izročite obratovodstvom do 1. junija t. l.

RAZGLAS

Skladiščni zdravnik g. dr. Hafner Jože je obolel; računati je treba, da bo njegova odsotnost trajala nekaj tednov. Njegov službeni delokrog je ta čas prevzel g. dr. Čeh Milan, ki bo ordiniral za zavarovane člane v bolnici vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, od 8. do 12. ure.

Zdravljenje družinskih članov v okolišu, ki je bil dodeljen g. dr. Čehu Milanu, prevzame začasno gosp. dr. Tancar Avguštin, ki bo ordiniral v bolnici vsak dan — izvzemši sobote, nedelje in praznike — od 14. do 16. ure,

ZA DOBRO VOLJO

Narednik: Kako se pišeš?

Rekrut: Kuhar.

Narednik: Nisem te vprašal, kaj si po poklicu, nego, kako se pišeš!

Prva prijateljica (ponosno): Naš Janezek je celi tata, kaj ne?

Druga prijateljica: Ne jemlji si tega k srcu, samo, da je zdrav!

Detektiv: Ali ste videli na cesti kakega sumljivega človeka?

Kmet: Razen dveh orožnikov nikogar.

GOSPODARSKE NOVICE

180.000 vagonov pšenice potrebujemo letno za domače potrebe. Tako so izračunali zastopniki mlinarske industrije. O tej stvari pri nas sploh ni potrebna debata, ker nam zemlja daje dovolj. Bomo pač malo manj izvažali, da ostane ta količina doma.

Cene telečjim kožam so se dvignile od 16 na 25 dinarjev za kilogram. Ali mislite, da bo imel kmet kaj od tega? Nič, ker bo moral kupovati dražjo obutev in dražje jermenarske proizvode. Torej podražitev brez koristi.

Železniške tarife so povečane v Angliji za 10 %. To od 1. maja dalje.

Promet skozi Sueški prekop je dal marca meseca 636.000 funtov dohodkov. Prejšnje leto v istem mesecu pa še 815.000 funtov. Promet skozi ta kanal torej pada.

Žitnico v Sibiriji bodo povečali. Iz naših starih šol smo bili navajeni slišati in trditi, da je v Sibiriji samo mraz. Nihče nam ni rekel, da je največji del Sibirije dežela bodočnosti in bogate prirode. Sibirija bo lahko postala še žitnica sveta.

Če nam bi Rusija dala okrog 6 in pol milijona bal bombaža, bi jo naša tekstilna industrija lahko oskrbovala letno z nad 60 milijoni metrov raznih tkanin. Tudi o tem je bil govor na gospodarskih pogajanjih z Jugoslavijo v Moskvi.

Jugoslavija je močna proizvodna sila kovin — piše poznani angleški list »Economist«. Jugoslavija izvozi na leto do 50.000 ton bakra, nekako toliko cinka, čez 70.000 ton svinca, čez 50.000 ton kromove rude, okrog 400.000 ton bauksita in 150.000 ton pirita. V zadnjem času se proizvaja tudi antimon.

Novi 350 km dolgi kanal bodo gradili v Rusiji na odseku Dnjepar—Njemen.

Za 30 milijonov lir bomo prodali v Italijo našega premoga. To bo zneslo baje okrog 220 tisoč ton premoga. Naši premogovniki so polno zaposleni.

Sovjetska Rusija na beograjskem velesejmu. Po gospodarskem sporazumu z našo državo bo postavila Rusija na beograjskem velesejmu lastni razstavni paviljon.

Ustanovitev strokovnih odborov za usnjarstvo, lesno, tekstilno, železarsko, kemijsko gospodarsko panogo je podpisana z naredbo bana banovine Hrvatske na njenem področju.

Hrvatska banovina je podvzela mere, da se prepreči selitev industrije iz banovine na jug države. Mestna občina Zagreb in druga narodna središča bodo na svojih področjih nudile industrijski delavnosti posebne ugodnosti.

Francosko društvo borskih rudnikov je povečalo kapital od 60 na 120 milijonov frankov.

Nov rudnik železne rude pri Guštanju. Lastnik velikega hotelskega obrata »Milinov« v Zagrebu, g. Sv. Milinov, je prodal svoj hotel za 24 milijonov dinarjev Dubrovački plovitbi. Sedaj se poznani podjetnik zanima za razširjenja premogovnikov pri Poljčanah in v Zrečah. Odprl pa je nov rudnik železne rude pri Prevaljah v slovenskem delu Koroške. V tem

Narcisne poljane pri Sv. Križu nad Jesenicami

Foto: S.

kraju deluje železarna Guštanj-Ravne, pred 50 leti pa so delovali še močni železarski obrati v samih Prevaljah.

Podražitev kmetijskih proizvodov škoduje najbolj kmetom samim. Ob nastopu draginje smo pogrešili. Mesto, da bi raznim spekulantom stopili na prste in dovolili podražitev samo tam, kjer nam je bila diktirana višja cena v odvisnosti od uvoza iz inozemstva, pa smo pričeli draginjo celo podpirati. Našle so se celo ustanove, ki so pričele agitirati za povišanje plač, da bo draginja lahko napredovala in imela še večji vzrok. Tako smo prišli v začarani krog, ki smo ga že popisali v našem listu. Draginja vedno rase. Kako tudi ne, ko pa mora ljudstvo vse dražje kupiti potrebne proizvode, ko je življenje in ko je potem delo dražje. Kmet podraži svoje proizvode, delavec in obrtnik morata dražje živeti, potrebno je več zaslužiti, režija bo dražja in kmet bo moral za tisto, kar kupi, zopet več plačati. Torej nič koristi od podražitve, ker je kmet tudi sam kupec v visoki meri. Ugotovljeno je, da je nastopila poznana zadolžitev kmeta baš v

dobi 1924. do 1926., ko so bile cene kmetijskim proizvodom najvišje in zato tudi cene ostalim potrebščinam. Z zviševanjem cen ne bomo prišli nikamor, nego se bomo tirali v ekstrem, treba je resno prepovedati podražitev vsega, kar imamo doma. Vse se da urediti v dobro ljudstva, kajti le to je prizadeto.

ZAHVALA

Za pristrčne izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob nesrečni smrti moža in očeta

FRANCETA BIZJAKA

se tem potom najlepše zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo sodelavcem železniškega oddelka KID za prekrasne vence in za denarno podporo, kakor tudi vsem drugim darovalcem cvetja. Zahvala tudi vsem, ki so ranjkega spremili na zadnji poti.

Jesenice-Hrušica.

Bizjak Mira, žena, in otroci.